Published August 28, 2000

Klapalekiana, **36**: 33-34, 2000
ISSN 1210-6100

Nález *Apalus bimaculatus* (Coleoptera: Meloidae) na východnom Slovensku

A finding of *Apalus bimaculatus* (Coleoptera: Meloidae) in eastern Slovakia

Rudolf GABZDIL

Uralská 4, SK-071 01 Michalovce, Slovensko

Faunistics, bionomics, Coleoptera, Meloidae, *Apalus bimaculatus*, *Meloe*, Slovakia, Central Europe

Abstract. A record of very rare blister beetle species *Apalus bimaculatus* (Linnaeus, 1761) from eastern Slovakia is given. Two males and nine females were found at a steppe limestone locality at Ladmovce (grid mapping square code 7596) in March 27-28, 1999. Beetles were observed in flight and/or feeding on pullulant grass leaves in a sunny, warm weather between 10.30 and 14.00 h. The following species of Meloidae were also found at the locality: *Meloe proscarabaeus* Linnaeus, 1758, *M. violaceus* Marsham, 1802, *M. cicatricosus* Leach, 1811, *M. decorus* Brandt, 1832, and *M. rugosus* Marsham, 1802. Data on the findings of *Apalus bimaculatus* in Slovakia in 1990's (Štúrovo – code 8278, and Kiarov – code 7882) are reviewed.

ÚVOD

Rod *Apalus* Fabricius, 1775 s dvoma druhmi: *Apalus bimaculatus* (Linnaeus, 1761) a *Apalus bipunctatus* Germar, 1817 patrí na Slovensku medzi veľké vzácnosti majkovitých chrobákov. Obidva druhy sú uvádzané ako veľmi vzácne v celom areáli svojho rozšírenia (Dvořák 1983). Z novších nálezov na území Slovenskej republiky sú mi známe (M. Dvořák, pers. comm.) nálezy entomológov D. Farbiaka, V. Hošeka a J. Romsauera z juhozápadného Slovenska, z lokality Štúrovo (8278), kde boli zbierané v marci r. 1997 a 1998 (materiál p. Farbiaka som revidoval a dokladové exempláre z jeho zberu sú uložené aj v mojej zbierke). Ďalšie imágo bolo nájdené mŕtve pod kameňom v obci Kiarov (7882) 20.III.1994 zberateľom V. Francom (G. Dunay, pers. comm.).

V tomto príspevku predkladám správu o náleze chrobákov druhu *Apalus bimaculatus* na východnom Slovensku spolu s údajmi o ich bionómii.

CHARAKTERISTIKA LOKALITY A VÝSLEDKY

Druh *Apalus bimaculatus* som zistil v katastri obce Ladmovce (7596) nad kameňolomom asi 1,5 km juhovýchodne od Štátnej prírodnej rezervácie Kašvár. Ide o stepnú lokalitu na vápencovom podklade, kde sú v skupinách roztrúsené kríky ruže šípovej (*Rosa canina*), hlohu obyčajného (*Crataegus oxyacantha*) a trnky obyčajnej (*Prunus spinosa*). V dňoch pozorovania bol začiatok vegetačnej sezóny, práve rašiaca tráva ešte netvorila súvislý porast a pod kríkmi a v dolinkách boli jazykovité zvyšky pomaly miznúceho snehu. Zbery a pozorovanie som robil 27.-28.III.1999, vždy zhruba od 10,30 do 14,00 hod. Po obidva dni bolo veľmi teplé slnečné počasie.

27.III. som v lokalite zistil 2 ♂♂ a 5 ♀♀, 28.III. som našiel 4 ♀♀ (všetky ex. in coll. R. Gabzdil). Samčekovia aj niektoré samičky boli pozorované, ako lietajú - let je veľmi rýchly,

letiace chrobáky na prvý pohľad pripomínajú muchy. Po pristátí sa chrobáky obidvoch pohlaví hneď zahrabávali do starej trávy z minulých rokov, pomedzi ktorú rašila tráva mladá. Ostatné samičky boli nájdené na zemi medzi suchou trávou alebo obhrýzajúce zelené steblá práve rašiacej trávy. Tiež niektoré letiace samičky boli po pristátí pozorované, ako obhrýzajú mladú trávu. Obaja samčekovia sa po dosiahnutí povrchu pôdy vyhrievali na slnku. Samčekov som našiel napoludnie, samičky neskôr, po 13. hod. Epigamné prejavy ani kopulácia neboli pozorované.

Táto lokalita pravdepodobne vyhovuje aj viacerým druhom čeľade Meloidae. V neskoršom jarnom období sa tu vyskytujú druhy *Meloe proscarabaeus* Linnaeus, 1758: 3.V.1986, 4 ♂♂, 2 ♀♀; 23.IV.1995, 1 ♂, 3 ♀♀; *M. violaceus* Marsham, 1802: 28.III.1986, 3 ♂♂, 6 ♀♀; 1.V.1991, 7 ♂♂, 4 ♀♀; 18.IV.1994, 2 ♂♂, 3 ♀♀; *M. cicatricosus* Leach, 1811: 20.IV.1996, 2 ♂♂, 4 ♀♀; 12.IV.1997, 1 ♀; *M. decorus* Brandt, 1832: 26.IV.1997, 8 ♂♂, 11 ♀♀; 6.V.1998, 2 ♂♂, 2 ♀♀; a na jeseň *M. rugosus* Marsham, 1802: 18.X.1997, 10 ♂♂, 14 ♀♀; 3.XI.1998, 2 ♂♂, 3 ♀♀; všetky ex. R. Gabzdil lgt., det. et coll.

V lokalite sú pomerne hojne zastúpené zemné včely a preto sa dajú predpokladať aj nálezy ďalších druhov z čeľade Meloidae.

POĎAKOVANIE. Za informácie o nálezoch *Apalus bimaculatus* na Slovensku, poprípade za umožnenie štúdia zbierkového materiálu, ďakujem pánom Dr. Gejzovi Dunayovi (Košice), Miroslavovi Dvořákovi (Praha) a Ing. Dušanovi Farbiakovi (Prievidza).

LITERATÚRA

DVOŘÁK M. 1983: Majkovití brouci Československa (Coleoptera, Meloidae). Klíče k určování hmyzu 4. *Zpr. Čs. Společ. Entomol. ČSAV*, 19 (Suppl.): 1-40 (in Czech).